

17. oktober 1969

Sava

LETO IX

Številka 18.

Kranj

INDUSTRIJA GUMIJEVIH, USNJNIH IN KEMIČNIH IZDELKOV

Priznanje našemu delavcu

V domala vse večje kraje naše države »prodira« Sava s svojimi izdelki. Tovornjaki, avtobusi in osebni avtomobili, opremljeni z našimi gumami, prevozijo vsak dan na tisoče kilometrov. Vendar pa predstavlja pnevmatika le 75 odst. celotne naše proizvodnje, o ostalih izdelkih oz. potrošnikih ostalih izdelkov pa razmeroma malo vemo. Te dni pa nas je presenetila vest, da je neko podjetje, naš stalni odjemalec, nagradilo za solidno sodelovanje našega delavca, naše podjetje pa za dobro sodelovanje in zadovoljivo kvaliteto.

še večja kot letos. Postavljajo dva pogoja: še vnaprej dobra kvaliteta in konkurenčnost. Ta dva pogoja pa moramo izpolniti.

JOZE STULAR

Obisk iz Zvezne republike Nemčije

V začetku oktobra je obiskala naše podjetje skupina študentov in asistentov Svobodne berlinske univerze. S predstavniki podjetja so se pogovarjali o naših težavah v praksi pri poglabljanju samoupravljanja in o izkušnjah, ki smo jih pri tem delu pridobili. Na razgovoru je nekaj časa sodeloval tudi direktor podjetja tov. Janez Beravs. Razprava je bila zelo živahna, gostje pa so se zanimali za najrazličnejša vprašanja od vloge sindikata v podjetju do nagrajevanja, ustanavljanja delovnih mest, odnosov med političnimi organizacijami, možnostmi izobraževanja zaposlenih in podobno.

Iz razprave je bilo jasno razvidno, da gostje dobro poznajo naš samoupravni sistem. To nam je postalo razumljivo, ko smo zvedeli, da na lastno iniciativo že dve leti študirajo jugoslovanski samoupravni sistem in da so prišli k nam, to je v Jugoslavijo, prav zato, da bi še v večji meri spoznali našo teorijo, predvsem pa, da bi se seznanili z neposredno samoupravno prakso. Na nekajdnevem seminarju so v Ljubljani kot gostje študentskega politološkega društva poslušali predavanje profesorjev ljubljanske ekonomske fakultete in visoke šole za politične vede, obiskali pa so tudi Metalko, Litostroj in nazadnje tudi naše podjetje. Ob odhodu so nam povedali, da so pri nas zvedeli veliko novega in da je za njih zelo koristno, da ob študiju teorije spoznava tudi težave in uspehe pri uresničevanju konceptov v praktičnem življenju.

BORUT ŠNUDERL Mladim več pozornosti

Alojz Jenko

FADIP — fabrika avtomobilskih delov i pribora Bečej, je praznovala 4. oktobra 10-letnico obstoja. Na slavnostno sejo delavskega sveta podjetja, na kateri so podelili svojim najzaslužnejšim delavcem priznanja, so povabili tudi našega sodelavca, komercialista ALOJZA JENKA. Le-ta je že v začetku sodelovanja med Savo in Fadipom prevzel prodajo naših cevi omenjenemu podjetju. In priznati moramo, kako prav so imeli tisti v Savi, ki so tedaj vztrajali, da je treba to sodelovanje (beri pridobiti kupce) v celoti zadovoljiti. Kolektiv Sava je dobil medaljo za dolgoletno uspešno sodelovanje in dobro kvaliteto, tov. Alojz Jenko pa za solidno delo v odnosu do podjetja Fadip.

Tov. Jenka sem našel na delovnem mestu in ko sem mu povedal, da bi bilo zanimivo tudi za naše bralce, se je sprva branil, nato pa je le spregovoril:

»S podjetjem Fadip smo začeli tako, da so od nas vzeli le tisoč metrov cevi (brez vložka). V teh desetih letih pa se je to sodelovanje razvilo v pravo, solidno poslovanje med dvema podjetjema. Fadip zdaj od nas odkupi več kot tri četrtine vse proizvodnje nizko in srednje tlačnih cevi in cevi brez vložka.

Ob obisku v Bečeu so na slavnostni seji povedali, da so zelo zadovoljni s kvaliteto naših izdelkov.

Pa naj povem tudi to, da je bila pot do tega priznanja naporno delo delavcev razvojno tehnološke službe, službe za organizacijo proizvodnje in delavcev delovne enote cevarna. S prizadevanjem vseh teh smo uspeli v precej hudi konkurenci tujih podjetij.

S predstavniki Fadipa pa se že dogovarjamo za naročila za naslednje leto in kaže, da bodo ta

Komisija za samoupravne predpise nadaljuje z obravnavanjem zadnjih osnutkov za statut podjetja. Na 6. redni seji je obravna-

Stefan Marcijan

vala tri osnutke določb: o gospodarskem načrtovanju, sredstva podjetja in delitvi dohodka podjetja.

K sedanjim določbam o gospodarskem načrtovanju je predlagal

tov. Franci Balanč, programer in analitik poslovanja podjetja, več dopolnitev in sprememb. Zaradi tega so predlagane določbe obsežnejše in preciznejše tako glede vsebine kot postopkov za sestavljanje bodočih razvojnih programov, letnih gospodarskih načrtov in operativnih planov. Med drugim je določeno, da mora biti vsak načrt sestavljen iz analitičnega in dokumentacijskega dela, kar naj zagotovi čim večjo realnost vsakega načrta kot osnovnega instrumenta, s katerim delovne enote in organi upravljanja formirajo in realizirajo poslovno politiko podjetja. V spremenjenih določbah tudi ni več predpisanih rokov, do katerih je treba sestaviti posamezne dele in celotne načrte, ampak bo to določeno v posebnem predpisu kot prilogi k statutu.

Dopolnitve in spremembe k določbam o sredstvih in delitvi dohodka podjetja je predlagal tov. Rudi Babnik, direktor finančne

službe. Pri tem je upošteval nekatere zakonske zahteve (zakon o ugotavljanju in delitvi dohodka, zakon o sredstvih gospodarskih organizacij), po katerih moramo s statutom in z drugimi splošnimi akti določiti vrste, namen uporabe in zavarovanje sredstev podjetja ter osnove in merila, po katerih se deli ustvarjeni dohodek podjetja na sredstva za razširjanje materialne osnove dela in za osebne ter skupne potrebe delavcev. Med drugimi so tudi določbe o bodočem namenu in načinu koriščenja rezervnega sklada v podjetju. Določbe o dohodku predpisujejo periodična obdobja, za katera se ugotavlja dohodek, in način ugotavljanja ter delitve dohodka za podjetje kot celoto in za trgovsko mrežo kot delovno enoto s samostojnim obračunom. Podobna določila o dohodku podjetja pa bodo vsebovana v novem pravilniku o delitvi dohodka podjetja.

Komisija je obravnavala tudi

pomen in način nadaljnjega sodelovanja z republiškimi svetom Zveze sindikatov Slovenije pri analizi nekaterih rešitev v novem statutu podjetja. Analiza bi temeljila na primerjanju izdelanih rešitev z ustavnimi in zakonskimi spremembami, med katerimi je več pomembnih sistemskih novosti v pogledu izgrajevanja samoupravne strukture in urejanja družbeno-ekonomskih odnosov v podjetjih. Sodelovanje pri prejšnjem statutu podjetja je bilo koristno, saj je na osnovi ugodnih rezultatov analize in ocene našega statuta le-ta bil preveden tudi v angleški jezik. Komisija je soglasala z nadaljnjim sodelovanjem s tem, da bo o posameznih akcijah iz tega sodelovanja sklepala še sproti.

Stefan Marcijan

o statutu

Kaj delajo mladi?

Zaman bi morda kdo pričakoval, da bi v tem zapisku našel vse o delu mladih oz. o delu mladinske organizacije v Savi.

Pa vendar mi je tov. Peter Bogataj, predsednik, povedal marsikaj zanimivega, kar je vredno zapisati:

»Posebno pozornost smo posvetili delu in življenju mladih v delovnih enotah. Opažamo, da je družbeno politično in samoupravno delovanje mladih vse manj čutiti. O tem smo nekajkrat razpravljali na predsedstvu mladine. Imenovali smo tričlansko komisijo, ki bo zbrala mnenje stalnih članov konference. Zaključke o tem bomo obravnavali na prihodnji konferenci naše organizacije.

Obravnavali smo tudi predosnutek dopolnil našega statuta, in sicer poglavje Vloga družbeno političnih organizacij v samoupravnem podjetju. Člani predsedstva so se načelno strinjali s predlogi

komisije za spremembe in dopolnitve statuta in pri tem poudarili, da moramo vsi mladi člani ZK kar največ sodelovati v organiziranih razpravah o statutu.

SAVČANI V KOZJEM

Predsedstvo naše mladinske organizacije je v sodelovanju z občinsko organiziralo 14. septembra udeležbo na srečanju mladih vse Slovenije v Kozjem.

Pri nas se je za izlet prijavilo nad 80 mladink in mladincev, iz leta pa se jih je udeležilo le nekaj nad polovico.

V Kozjem smo srečali veliko prijateljev in znancev. Majhna vana med hribi je tisti dan oživela. Bila je premajhna, da bi sprejela vse, ki so prišli z vseh krajev naše ožje domovine. Prišli so taborniki, vojaki, godbeniki. Bilo je veliko mladih, pa tudi starejših — vsi pa so se živeli v praznično razpoloženje.

RED IN DISCIPLINA

Oglasna deska se vsak dan polni z odločbami komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti in z izreki ukrepov — pove nam, da je število tistih, ki kršijo delovne dolžnosti, v porastu. Vprašujemo se zakaj? Vzrokov za to je več. So ljudje, ki se ne morejo navaditi discipline, ki jim to ni lastnost, kakor delovne navade. Disciplina je človekov red; je navada, ki se je človek navzame, jo

Komisija za ugotavljanje kršitev delovne dolžnosti je imela v času od začetka leta (v času svoje mandatne dobe) do septembra meseca 117 prijav kršitev delovne dolžnosti in je izrekla 113 kazni. Od tega je bilo 31 kršiteljev kaznovanih z opominom, 45 z javnim opominom, 33 z zadnjim javnim opominom, 4 kršitelji pa so bili predlagani delavskemu svetu za izključitev iz podjetja.

— nedovoljena uporaba transportnih sredstev 3

Kdo so kršitelji? Kršitelji so delavci iz raznih enot, tako strokovnih kakor tudi proizvodnih, ter ne drži trditve, da se samo delavci iz proizvodnih delovnih enot kaznuje ali jemlje v postopek. Če primerjamo število izrečenih ukrepov proti kršiteljem iz proizvodnih delovnih enot z ostalimi kršitelji, ugotovimo, da je skorajda enako.

Največ je bilo kršitev delovne dolžnosti zaradi neopravičenega izostajanja in vinjenosti. Tu drži dejstvo, da smo v deželi, kjer se vse preveč spoštuje vino in alkoholi tudi takrat, ko tega človek ne bi smel — na delovnem mestu. Samovoljnih neopravičenih izostankov je precej — vzrok je nepremišljenost kršitelja. Nas pravnik tako kršitev postavlja kot težjo, ter je zato izrečenih največ javnih opominov. Javni opomin je namreč druga od treh kazni, ki jih po določbah o kaznovanju za kršitve lanko izreče komisija.

Pri izreku kazni komisija vedno upošteva, da je tisti, ki ga obravnava, človek in sodelavec, posebno če greši nenamerno in je kršitev le slučajni sporski slučaj. Seveda pa so primeri, ko mora človek, ki dela v tej komisiji večkrat obravnavati delavca, ki je vrsto let doobro delal, sedaj pa težko krši s »pijavimi« delovno dolžnost. Pri delu komisije sodeluje redno tudi socialni delavec podjetja, ta pa vselej ali v soglasju s komisijo rešuje kasnejše globlje socialne vzroke in motive.

Kršitev je v primeru z lanskim letom več, saj je lansko leto imela komisija le 15 sej, na katerih je reševala vsega 68 kršitev. Podjetje se je povečalo, več je tudi problemov, zahteva se večja disciplina, pa je vse to vzrok tudi večjemu delu komisije, katere delo ni hvaležno. Komisija dela redno in je do sedaj imela 16 sej.

Vsi bi morali skrbeti za to, da ne bi kršili delovnih dolžnosti.

VINKO KEPIC

Organizirano delo — red in disciplina

osvoji in postane del njegovih lastnosti.

Velika večina ljudi je discipliniranih ne da bi jim bila disciplina vsiljena. To nam dokazuje stotine naših delavcev, ki so v podjetju že desetletja, pa še niso kršili delovnih dolžnosti, pa tudi ne dali povoda, da jih kakorkoli privede v spor z redom, ki je za človeka v Savi v pisanem pravilniku in v nepisanih delovnih normah medsebojnega odnosa delavca — podjetja. Odnosi pa so danes posebej več zasnovani na zavesti človeka, ker je postal kot samoupravljalec solastnik sredstev za delo.

Delovne dolžnosti so kršene takole:

- samovoljno zapuščanje delovnega mesta
- neopravičeni izostanki
- medsebojno fizično obračunavanje na delovnem mestu
- vinjenost
- odklonitev delovne naloge
- poizkus tatvine
- spanje na delu
- neopravičeno izostajanje s seminarja
- nepravilno poslovanje
- povzročitev požara
- kajenje na prepovedanem mestu

PRVA POMOČ

Vedno večja zaposlitev delavcev v našem podjetju zahteva ne samo večje delovne prostore, več sredstev za delo, boljšo organizacijo dela itd., pač pa med drugim tudi večjo skrb za varne delovne pogoje, večjo sigurnost pri delu ter vedno širšo socialno in zdravstveno zaščito delavcev.

Že nekaj let ugotavljamo, da bi bilo potrebno organizirati prvo pomoč v obratu II, saj se manjše

Delavci prve pomoči pa bodo morali predvsem:

— nuditi prvo pomoč poškodovanim in obolelim delavcem ter jih v težjih primerih napotiti v obratno ambulanto;

— urejati prostore prve pomoči in nabaviti potrošni sanitetni material;

— voditi evidenco o nujenju prve pomoči ter o napotitvah delavcev v obratno ambulanto;

— urejati higienske kotičke v vseh obratih in nabaviti potrošni material;

— nuditi zdravstvene nasvete posebnim kategorijam zaposlenih (nosečnice, porodnice, mladoletniki idr.);

— kontrolirati higieno v delavski restavraciji ter sodelovati z zavodom za zdravstveno varstvo;

— kontrolirati higieno v toaletnih in garderobnih prostorih;

— sestavljati sezname in programe preventivnih pregledov;

— drugo.

Po nekajmesečnem delu prve pomoči se bodo verjetno pokazale še druge potrebe, ki pa jih bomo skušali urediti, če bodo v skladu z možnostmi podjetja.

Želimo, da bi bilo čim manj poškodb in obolenj, da bi več delovnih sposobnosti koristilo za preprečevanje vzrokov, ki take poškodbe povzročajo.

ALOJZIJA PLANINSEK

nezgode vedno številneje pojavljajo. Včasih zapuste težje posledice prav zaradi tega, ker ne iščemo strokovne zdravstvene pomoči, ki mora biti tudi v primerih manjših nezgod nagla, pravilna in v pravem zaporedju.

Na predlog kadrovske službe je delavski svet podjetja na svoji sedmi redni seji sklenil, naj se prva pomoč čimprej organizira in sistemizira v okviru kadrovske službe delovno mesto medicinske sestre. Za nabavo sanitetnega materiala in osnovnega inventarja so finančna sredstva zagotovljena.

Prva pomoč bo organizirana v treh izmenah. Zaposlene bodo tri medicinske sestre in nudile prvo pomoč neprekinjeno.

Bilten INDOK centra služi namenu

V letošnji 9. številki glasila je bil objavljen daljši sestavek inž. Cvetke Maksin o ustanovitvi INDOK centra. Ko sem zdaj, pol leta po našem razgovoru tov. Maksinovo povprašal po njegovem delu in uveljavljanju centra, mi je rade volje odgovorila na vprašanja.

1. Tov. Maksinova, koliko del imate zbranih v vašem centru?

INDOK CENTER obravnava naslednje glavne dejavnosti:

- dokumentacijska obdelava člankov iz revij, separatov in patentov, prospektov,
- direktne informacije na vprašanja interesentov navadno v obliki fotokopij ustreznih člankov, prospektov ali podobno,
- izdajanje dokumentacijsko informacijskega časopisa Bilten,
- izdaja hitrih informacij.

Za boljše razumevanje omenjamo, da so separati tisti informacijski material, ki ga dobimo v dokumentacijsko obdelavo in jo tudi sami v INDOKU arhiviramo. Po obliki in največkrat je podoben strokovnim člankom, obravnava pa za nas zanimivo tematiko.

Glede na omenjene dejavnosti smo do sedaj zbrali oz. izdali naslednje:

- dokumentacijsko obdelanih 750 člankov, separatov in patentov, 550 prospektov,
- interesentom smo posredovali približno 50 različnih informacij v obliki fotokopij enega ali več ustreznih člankov,
- izdelali smo 7 številk Biltene,
- izdali smo 13 hitrih primernih informacij.

2. Katera področja so najbolj izpopolnjena?

Za selekcijo informativnega materiala (revije, separati itd.) smo si izdelali sistem, s pomočjo katerega se približno seznanimo s temami, ki so zanimive za posamezna področja naše dejavnosti. Poleg tega zbiramo tudi po posebnih temah, ki nam jih interesi posredujejo s primernimi vprašanji v obliki izpolnjenega formularja »zahtevek«.

Zaenkrat smo kontaktirali s posameznimi vodji razvojnih skupin in direktorji služb v našem podjetju. Material torej obdelujemo po temah, ki obravnavajo tehnološko problematiko, surovine in druge materiale, potrebne naši proizvodnji, novice in podatke na tržišču, podatke o naših konkurentih, ekonomske informacije, za naše podjetje zanimive konference, sejme, razstave, informacije o kadrih izobraževanju in podobno. Poleg tega dokumentacijsko obdelujemo vse prospekte, ki obravnavajo materiale, zanimive za našo proizvodnjo in obseg naše dejavnosti.

3. Komu ste do sedaj posredovali največ informacij?

Do sedaj so se na nas obračali sodelavci RTS, manj ostali. Nekaj vprašanj smo dobili iz nabavne službe, ekonomsko organizacijske službe, proizvodnih delovnih enot... Večina vprašanj se nanaša na informacije, objavljene v našem Biltenu in ravno zato upamo in želimo, da bi jih bilo vedno več. To je namreč dokaz, da je Bilten živ in služi svojemu namenu.

VABILO

Folklorna skupina v tovarni „Sava“ Kranj deluje že več let. Poleg mladine iz naše tovarne sodelujejo v njej tudi mladi iz drugih kranjskih podjetij ter srednjih in poklicnih šol.

Skupina pleše predvsem slovenske narodne plese. V programu ima tudi plese drugih jugoslovanskih narodov. Nastopala je že v krajih naše ožje domovine in v nekaterih večjih centrih ostalih republik — Zagrebu, Beogradu, Subotici, Nišu. Pred kratkim se je vrnila iz uspešnega gostovanja po Franciji.

V novi sezoni se želi skupina okrepiti. Zato VABIMO VSE MLADE, ki imajo veselje do plesa in spoštujejo slovensko narodno pesem, DA SE UDELEŽIJO PRVE VAJE NOVE SKUPINE, ki bo v ponedeljek 13.10.69 ob 19^h v Zdravstvenem domu (nadgaražami reševal.post)

VODSTVO SKUPINE

Ceprav je bilo tole vabilo postavljeno za 13. oktober vas folkloristi vabilo v svojo sredino

In memoriam:

Drago Rodić

Nenadoma je smrt posegla med naše vrste. To pot je odšel eden naših najboljših delavcev iz proizvodnje, iz delovne enote avtopnevmatikar- na.

Le dobra tri leta je bil med nami, pa vendar je v tem času dobil mnogo dobrih prijateljev. Bil je dober tovariš, miren in zelo delaven, prizadeval si je, da bi bilo njegovo delo kvalitetno. V tem je tudi uspeval.

Smrt ga je doletela nenadoma, sredi načrtov, sredi dela in v pomladi življenja.

Kdorkoli gre od nas, iz naših vrst, nas to prizadene, kajti navadimo se drug drugega.

Tako je bilo tudi z Dragom Rodićem. Predaleč od nas, v Bosni je njegov grob, zato se nismo mogli v večjem številu posloviti od njega.

Pa vseeno, njegov spomin bo v nas.

N A S R A Z G O V O R

Marica Hace, referent za socialno za varovanje

Le kdo jo ne pozna? Vedno je nasmejana, dobre volje, pripravljena za siko, pa tudi če se za trenutek razjezi, se po pravi sveti jezici samo obrne in spet sta tu dobra volja in smeh.

»Ne morem, da bi mi kaj ležalo na srcu ali na jeziku. Kar imam komu povedati, mu povem v obraz. Naj kritiko sprejme kakor noče!«

Da, tako jo poznam že dolgo let. Vedra, eksplozivna, prisrčna, hudo omusna in človek se precej nalezje njenega veselega nezadržnega smeha.

Ko sem jo pred dnevi zaprosila za intervju, me je na kratko odpravila: »Aha, do 15. imam guzvo!« No, ko sem le vžirajala, si je vzela čas za nekaj odgovorov še pred petnajstim.

Za vse člane našega kolektiva obračunava nadomestila za čas bolezni, poročniški dopustov, potne stroške za zdravniške preglede, komisije, za topanje; poleg tega so pa tu še enkratna izplačila ob rojstvu otrok, poroke, pogrebne, posmrtnine itd. Urejuje za pokojnike in invalidne, skratka, zelo široko delovno področje.

»Imaš pri svojem tako obširnem delu tudi težave?«

»O, seveda so. Posebno sedaj, odkar smo se združili z obratom IV. Delavci se namreč zaravijo tudi pri drugih zdravniških in ambulantah, ki pa mi ne pošiljajo do časa izkaznic, tako da ne morem pravočasno obračunati bolezni. Ljudje pa zahtevajo... So pa naši ljudje tudi sami nedisciplinirani. Zgodi se, da pride nekdo k zdravniku, pa ne pove, da je bil že prejšnji dan bolan, ko pa pride mesec naokrog, ta dan ni obračunan. Sedi ponovno obračunavanje in seveda obojestranska jeza. Vsak naj zdravniku točno pove, koliko dni je že z dela in naj v knjižico pogleda, kdaj ima napisan začetek bolezenskega dopusta. Če ni prav vpisano, naj na to takoj opozori v ambulantni.«

»Kako si pa sicer zadovoljna s svojim delom?«

»V tovarni sem že 13 let in tako dobro poznam večino ljudi. To mi zelo olajša delo. In kar je to najvažnejše: zelo rada delam z ljudmi. Rada imam preprostega človeka in tovarno samo.

Zadovoljna sem, če so naši upokoenci zadovoljni s pokojnino, invalidi z invalidskimi nadomestili. Večkrat se seveda zgodi, da je pokojnina ali invalidnina res premajhna glede na dolgoletno delo in prizadevanje posameznika v tovarni. Toda pomagati največkrat ne morem. Izračun pove svoje. Upam, da se bo z novim pokojninskim zakonom tudi to uredilo.

Vesela sem, da se jih naša tovarna vsako leto spomni in jim omogoči izlet za nekaj dni. Vsi navdušeni potem pridejo k nam pri-povedovat, kako lepo je bilo in ne morejo in ne morejo se zadosti zahvaliti.«

»Kako je pa s bolezenskimi dopusti letos v primerjavi z lanskim letom?«

»Nekoliko več jih je kot lani. No, pretekli mesec je bilo cca 340 bolnikov do 30 dni, 112 pa ostalih, medtem ko je bilo lani v enakem času prvih 231, drugih pa 98 (brez obrata IV).«

»Marica, kaj pa tvoji hobiji?«

»Navdušujem se za vse lepo. Rada imam glasbo, gledališče, lepo knjigo in tako zelo ljubim male živalice (trenutno ima doma hrčka Jakca, gozdno miško z žametnim rjavim kožuščkom, kanarčka Pikija, pa ribice itd.). Pa dober vic rada slišim. Menda velja zame najbolj Balzacov rek: 'Dan, ki je minil brez smeha, je izgubljen.'«

»Pa tvoje želje?«

»Čim manj bolezni, čim več srečnih mamc (da ne bo ogrožena slovenska nataliteta!) in da se naše podjetje nikoli ne bi znašlo na listi nelikvidnih...«

No, to si želimo tudi mi.

Najlepša hvala za odgovore, Marica. Tebi pa želimo, da bi se pri svojem delu in med sodelavci še nadalje dobro počutila. Pa dosti smeha!

DANICA DOLENC

Dobra volja in prijazen nasmeh — to je Marica Hace

Reklama in pro- daja izdelkov

Ekonomska propaganda in njena uspešnost postaja eden najvažnejših elementov poslovne politike. Sredstva, ki jih vlagamo v ekonomsko propagando, se danes ne smatrajo več kot nepotreben izdatek, temveč kot nujni vkalkulirani del stroškov, ki prinaša korist in ki je torej eden od osnovnih elementov vsake sodobne organizirane gospodarske organizacije. To je potrebno ne samo zaradi vedno ostrejših konkurence posameznih podjetij, temveč tudi zato, ker postaja današnji trg zahtevnejši in je zato treba kupce natančneje informirati o nekaterih proizvodih in novitetah.

Propaganda naj ne bi imela samo vloge obveščanja, marveč naj bi stalno opozarjala na podjetje in njegove izdelke in s tem nevsljivo, vendar vztrajno vpliva na potrošnika. V tem pa je že velik del uspeha.

Pri nas smo izbrali v zadnjem času nekoliko glasnejšo pot propagiranja, ker je zaradi konkurence ostalih podjetij več kot potrebno. Cilj vsake propagandne akcije je, da opozori kupca na podjetje, da pridobi kupca in da ga obdrži. Od tu dalje pa igra glavno vlogo izdelek sam, kajti

samo njegova kvaliteta bo kupca zadržala, da bo ostal njen stalni potrošnik. To pa je namen in cilj prodaje. Da bi propagandna akcija uspela, je torej nujno, da je proizvod kvaliteten: prilagojen potrebam, željam, okusu in presoji potrošnikov.

Naša želja je, da se naši izdelki ne bi pojavljali v propagandi posameznega, temveč naj bi potrošnike seznanili z vsemi proizvodi. Šele potem bi lahko podjetje samo — pod svojim imenom — nastopalo v vseh propagandnih akcijah in postalo pojem za vse proizvode. S tem bi dosegli na trgu renome in tu se začneja tudi efektivni uspeh ekonomske propagande.

Od pravilnega izbora posrednikov oz. medijev ekonomske propagande je vsekakor odvisen uspeh celotne propagandne akcije. Pri izboru teh pa moramo upoštevati predvsem vrsto proizvoda, splošno atmosfero na trgu, konkurenco, ritem prodaje in pa iznajdljivost in kreativnost posameznih propagandistov.

V marketing konceptu ni dolžnost propagandistov le, da izpolnjujejo oglasne prostore. Sredstva, porabljena za propagando, morajo biti opravičena in jih je

treba ekonomično in racionalno izkoristiti. Za to pa so potrebni čas, študij in primerna strokovnost.

Raziskava ekonomske propagande nam pove, ali je bolje, če propagandno akcijo skoncentriramo na enem področju in jo stalno ponavljamo, ali pa je boljše zajeti čim večje število potrošnikov in zmanjšati intenzivnost ponavljanja.

Težko je reči, katera oblika reklamiranja je najuspešnejša. Pri nas razdeljujemo sredstva na 2 do 3 glavne vrste, to je: časopisi in revije, TV in razne druge efektne oblike propagiranja. V zadnjem času smo imeli uspešno propagandno akcijo s samolepljivimi nalepkami, ki so jih študentje na zagrebškem velešolju nalepili po vseh avtomobilih na zelo velikem parkirnem prostoru okrog sejmišča. To akcijo nadaljujemo, kajti nalepke bodo razdeljevali tudi po bencinskih črpalkah, na parkirnih prostorih in v raznih servisih.

Finančna sredstva so torej razdeljena precej enakomerno na vse glavne oblike reklame, kajti kombinacija posameznih načinov propagande je najuspešnejši način prodora na tržišče.

Vsak od teh propagandnih medijev ima določene prednosti, vsak od njih ima določen krog ljudi, ki opravijo hote ali nehoti propagandne akcije, ki jih organizirajo podjetja. Od vrste izdelka je odvisno, kakšen medij bomo izbrali — izbrali bomo pač tistega, za katerega menimo, da ga bere ali gleda največje število možnih potrošnikov.

BOŽENA PREMELC

Avtorica sestavka

Zunanji del našega paviljona na letošnjem zagrebškem velešolju je vzbujal zanimanje obiskovalcev

Tudi dobri proizvajalci čutijo breme nelikvidnosti

V zadnjem času vedno več slišimo o nelikvidnosti v gospodarstvu. O tem pišejo časopisi, govorijo gospodarstveniki in politični voditelji ter se razpravlja v naših republiških in zveznih organih.

Najbolje spoznavajo pomen in težino tega bremena delavci v gospodarstvu in drugih ustanovah, ki so neposredno udeleženi v denarnem prometu, ostali delovni ljudje pa le toliko, kolikor ne prejmejo v celoti ali pravočasno izplačanega osebnega dohodka, čeprav njihova delovna organizacija dobro gospodari. Takih primerov je v zadnjem času vedno več.

Tudi naše podjetje močno čuti breme nelikvidnosti, čeprav se nam do sedaj še ni zgodilo, da bi ostali brez osebnega dohodka. Naše terjatve do kupcev so narasle na 80.000.000,00 N din. Ni mogoče trditi, da so vsi ti dolžniki brezvestni do svojih obveznosti. Večina strank bi svoje terjatve v redu poravnala, pa tudi nimajo

zani precejšnji stroški, ki jih mora plačati delovna organizacija, ki je v zamudi s plačilom. Nekateri nevestni dolžniki pa z neutemeljenimi zagovori celo zavlačujejo izterjavo in rubež njihovih sredstev.

Druga velika nevarnost, ki preti posameznim gospodarsko dobro stoječim delovnim organizacijam, je možnost, da se začasna plačilna nesposobnost dolžnika spremeni v stalno, zaradi česar pride do likvidacije take gospodarske organizacije.

Da bi preprečili eventualne večje izgube v takih primerih, bi bila potrebna stalna kontrola nad plačilno sposobnostjo vseh naših večjih dolžnikov, posebno tistih, ki niso na glasu kot dobri plačniki. Se posebno potrebno pa je sproti izterjavati zapadle terjatve,

da bi bila izguba ob eventualni likvidaciji dolžnika čim manjša. Dosedanje izkušnje kažejo, da upniki v likvidacijskem postopku v večini primerov ne dobijo več kot 30 % celotne vrednosti terjatve. Na seznamu takih podjetij se pojavljajo delovne organizacije, za katere še pred kratkim ni nihče računal, da bodo tako zabredle v težave.

Izhod iz teh težav je mogoč le v odpravi vzrokov nelikvidnosti. Seveda pa tega ni mogoče storiti takoj. Organi zvezne skupščine in izvršni svet prav sedaj pripravljajo ukrepe za postopno odpravo vzrokov nelikvidnosti. Kakšni bodo ti ukrepi, bomo videli; vsi pa upamo, da bodo kolektivom, ki dobro gospodarijo, zagotovili normalne pogoje za delo.

SLAVKO SOLAR

Zaposlovanje v skladu s planom

Področje, o katerem letos nismo še ničesar napisali, je zaposlovanje delavcev.

Koliko smo letos na novo zaposlili delavcev in ali je res, da je pomanjkanje delavcev vplivalo na občutno povečanje nadur v prvi polovici letošnjega leta?

O tem piše direktor kadrovske službe tov. Borut Snuderl.

V kranjski občini ni večje nezaposlenosti, zato v določenih letnih obdobjih (npr. spomladi) težje dobimo potrebne delavce, medtem ko večjih problemov zaradi ugleda podjetja in urejenih razmer (osebni dohodki, proste sobote in podobno) s pridobivanjem delavcev nimamo. Nekaj težav smo imeli s pridobivanjem delavcev za nekatere poklice, tako smo na primer delovno mesto kurjača razpisali štirikrat, vendar so to le posebni primeri, na osnovi katerih ne moremo oceniti, da delavcev primanjkuje.

Kadrovska služba pa potrebuje seveda določen čas, da pridobi ustrezne delavce za prosta delovna mesta. Pravočasno dobimo delavce na tista delovna mesta, ki so bila planirana s planom kadra za letošnje leto, pa tudi za ostala, ki so nastala zaradi fluktuacije delavcev (to je zaradi odhodov k vojakom, zaradi samovoljne zapustitve dela, zaradi odhoda na delo v drugo podjetje in podobno). Pri tem nastanejo nekatere težave zaradi tega, ker kadrovske komisije delovnih enot čisto na prošnjo delavca dovolijo zelo kratak, tudi nekajdnevni odpovedni

rok in ne upoštevajo, da je potrebno najmanj 2 do 3 tedne za pridobitev in priučetev novega delavca na izpraznjeno delovno mesto.

Povečanje nadur je možno zaradi nerešenih organizacijskih vprašanj, zaradi bolniških in porodniških izostankov, zaradi večjih obcasnih nalog posameznih delovnih enot ali zaradi drugih razlogov, o čemer pa mora dati oceno ekonomsko organizacijska služba, ki je tudi pristojna, da oceni, kakšen je obvezni oziroma najni minimum nadur. Ugotovimo lahko le to, da zaradi pomanjkanja delavcev ni prišlo do neupravičenega povečanja nadur.

Tudi do konca letošnjega leta bo zaposlovanje potekalo v skladu z letnim planom kadra.

Tako predvidevamo, da bomo do konca letošnjega leta zaposlili še cca 25 delavcev. Glede na že odobrene potrebe se bo od navedenega števila zaposlilo 10 delavcev v naslednjih delovnih enotah in delovnih mestih:

	delavec
AVT	1
asistent vodje DE	
NU	2
brizganje cepljenca	
ED	1
vodja instrumentarne skupine	
EN	1
kurjač	
SVI	1
konstrukter — projektant	
KS	1
psiholog	
IC	1
programer izobraževanja	1
NS	
vodja skladiščne službe	1
EOS	
programer	10

Ostali delavci pa se bodo lahko zaposlili v okviru odobrenih potreb za mesec november in december.

Dopisuj
V
»SAVO«

Iz delovne enote naravno usnje

K R I Ž A N K A

Vodoravno:

1. naš oddelek, 10. naša pisava, 12. osebni zaimek, 13. darilo, 14. oseba iz pravljice, 15. eden in drugi, 17. žensko ime, 18. ime izraelskega zunanjega ministra Ebana, 19. gora v Julijcih, 22. kraj, kjer sta prebivala Adam in Eva, 23. znak za platino, 24. veznik; italijanski veletok, 27. italijansko moško ime, 29. kratica za ljudski odbor, 30. naša filmska igralka Miletič, 32. svetopisemska oseba, 34. veznik, 36. Turek, 39. ekonomski center, 40. oseba iz 1001 noči;

Navpično:

1. besednjak, 2. sredstvo za strojenje kože, 3. sosednja država, 4. kemični znak za silicij, 5. Kikinda, 6. Verdijeva opera, 7. ameriška radijska družba, 8. ni prav, 11. Belgijsko kopališče, 16. virus, 18. tvojec, 20. žitarica, 21. mrena, 22. grška črka, 25. novost, 26. dika, čast, 28. nazivi, 30. nasprotno od svetlobe, 31. slovensko letalsko podjetje, 33. središče vrtenja, 35. samo, 37. kemični znak za aluminij, 38. Ludolfovo število.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	
10									11
12					13				
14						15	16		
17						18			
		19	20		21				
	22				23			24	25
26			27	28				29	
		30					31		
32	33					34	35		
36			37			38		39	
		40							

ZAHVALI

Po izidu 17. številke našega glasila smo prejeli še dve zahvali javiti, ker smo zahvalo v imenu upokojencev — udeležencev izleta upokojencev objavili v prejšnji v Crikvenico. Pisali sta nam tov. številki. Obema se zahvaljujemo Stana Reš in tov. Pestotnikova. za pozdrave.

UREDNIK

Avtor sestavka

sredstev, ker drugi njim dolgujejo. Tako se ustvarja veriga medsebojnih zadolžitve, proti katerim so posamezne delovne organizacije brez moči. Tako lahko le maloštevilne gospodarske organizacije izpolnjujejo svoje obveznosti, večina pa ima blokirane žiro račune.

Kako tedaj v takih pogojih priti do denarja?

Nekatere gospodarske organizacije si najamejo kratkoročne kredite. To pa je le trenuten izhod, ker je kredite treba vračati. Druga možnost je prisilna izterjava denarnih obveznosti preko gospodarskega sodišča. Učinki take izterjatve pa so tudi omejeni. Postopek je razmeroma dolgotrajen, včasih traja tudi po več mesecev, da upnik pride do plačila, razen tega pa so z iztoževanjem pove-

Detajl iz DE stiskarna